

*which should operate in one district independently. Nothing beyond this honour! Could I answer to this honour? . . . No, it is not the time to hesitate. With our best and at any cost we must win the war. I was filled with this emotion and a strong sense of responsibility. Thanking to God for Grace and praying to God for Protection, I fell down upon my knees.'*¹

Wel te verstaan: toen Imamoera bericht ontving van zijn benoeming tot opperbevelhebber van het Zestiende Leger, was in Tokio nog steeds niet definitief tot oorlog besloten – er waren nog besprekingen gaande met de Verenigde Staten.

★

Evenmin was al tot oorlog besloten toen de Contactraad in Tokio op 20 november vaststelde wat het karakter zou zijn van het Japanse bestuur in de *Nanjo*-gebieden.

Gelijk eerder vermeld, had het Japanse departement van oorlog begin oktober '40 een 'Plan voor de *Nanjo*' klaar dat met betrekking tot Nederlands-Indië inhield dat het, na door Japan in de 'Gemeenschappelijke Welvaartssfeer' te zijn opgenomen, 'onafhankelijk' zou worden, dat een commissie, bestaande uit Japanners, Indonesiërs, in Indië geboren Nederlanders en Indische Chinezen een nieuwe grondwet zou opstellen, dat de gouverneur-generaal en de hoofden van gewestelijk bestuur hun functies zouden neerleggen en dat de andere Nederlandse bestuursambtenaren en de gouvernementdiensten hun werk zouden voortzetten – wij hebben het begrip 'onafhankelijk' tussen aanhalingstekens geplaatst omdat het buitenlandse, het militaire en het economische beleid van de nieuwe staat door Japanse 'adviseurs' zouden worden bepaald.

Het 'Plan voor de *Nanjo*' was een plan van het departement van oorlog maar dat departement had maar weinig invloed – véél belangrijker was wat de staven van leger en vloot wenselijk achtten en, wat de *Nanjo* betrof, vooral de legerstaf, want het doorzetten van de greep naar de *Nanjo* was meer een zaak van het leger geworden dan van de voor Amerikaanse interventie beduchte marine. Daar kwam bij dat het leger in Mandsjoekwo en in delen van China ervaring had opgedaan op bestuursgebied. Inderdaad, in februari '41 begon een groep officieren van het legerhoofdkwartier de beginselen te formuleren die bij het bestuur

¹ Imamoera: '*A Tapir in Prison*', dl. III, p. 107.